

Kupittaaan

Jorma Kivimäki sylissään Laila Zinkin 50 cm korkea maljakko. Taustalla käsinmaalattuja Kupittaaan Saven esineistöä.

Kupittaa, Turun kaupunginosa on tunnettu saviteollisuudestaan. **Aira Heinänen** tapasi Salossa ainutlaatuisen keräilijän laitospäälliksen **Jorma Kivimäen**, jolle Kupittaaan Saven keramiikkatuotannon tallennus kaikkine oheistietoineen on elämäntehtävä.

1300 esinettä rivitaloasunnossa

Jorma Kivimäki tukijoukkoineen eli vaimonsa **Pirjon** kera asuu Salossa rivitalossa. Asunnon tekee harvinaiseksi sen sisältö: kaikkialla, täpötäysillä hyllyrakenteilla, lasivitrineillä, vapaasti lattialla, seinille ripustettuina on värikästä keramiikkataidetta ja käyttöesineitä yhteensä noin 1.300 kappaletta! Silti koti on aistikas, joskin vierailija joutuu kovasti varomaan

käänteissään.

Keramiikkatuotannon lisäksi Kivimäki on tallentanut oikeaoppisesti vaivojaan ja varojaan säästämättä kaiken löytämänsä historiallisen "rekvisiitan" eli kuvallisesti ja kirjallisesti kertovan aineiston keräilykohteestaan. Vierailijalle avautuu ikään kuin museo ja sellaisen aikaansaamiseen

Kupittaaan Saviteollisuuden käyttämä massaleima sekä Kupittaaan Saven leima.

Kivimäki kertookin keräilyllään pyrkivänsä. Hän on tehnyt ehdotuksia eri tahoille, mutta vielä ei ole "tärpännyt".

Kivimäki on keräilijäluonne. Nelisenkymmentä vuotta Kupittaaan Saven esineet valikoituivat hänen lempikohteikseen. Suurin syy ihasutumiseen oli tuotteiden kotimaisuus ja uniikkisuus eli esineet ovat käsinmaalattuja.

Perinteikästä savenpyöritystä

Yhtiön historia juontaa vuoteen 1918, jolloin perustettiin Kupittaaan Saviteollisuus Oy, joka muuttui 1921-1922 Kupittaaan Savi Oy:ksi. Yhtiö ajautui konkurssiin 1969.

Kupittaaan Saven tuotantoa ohjau-

Saven aarteisto

tui ulkomaillekin. Samaten Helsingin Postitalon julkisivutuulet ovat Kupittaaan Savelta lähtöisin.

Arvokasta kulttuurityötä

Suomen Akatemian tutkija **Harri Kahla** on lausunnossaan 1995 todennut Kivimäen koonneen Kupittaaan Savi Oy:n valmistamaa esineistöä "rohkealla otteella": "*Koriste-esineissä voi tutkia tyylihistoriaa, mutta myös muotoiluprosessin, valmistus- ja koristelutekniikoita sekä etenkin populaarikulttuurin kuvastoa*".

Lausunnossaan Kahla antaa tunnustusta keräilijälle kulttuurintutkimuksen edistämisestä ja arvioi "*kokeelman puhuvan selvää kieltään Suomen kansan kauneuden kaipuusta*". Tutkija pitää tärkeänä saattaa kokoelma julkisuuteen ja tutkijoiden käyttöön. "*Tubannen esineen kokoelma tuntuu yksityiskodin kaappeihin sullottuna resursien haaskaamiselta*." Haastattelija on samaa mieltä.

Kupittaaan taiteilijakaartista

Arabian tehtaan jälkeen Kupittaaan Savi on suomalaisen keramiikan tunnetuin tuottaja. Historiaa ei sen tuo-

Kupittaaan Saven mainos Suomen Kuvalehdessä v. 1946.

tannosta ole vielä kirjoitettu. Nimekkäitä ja tuotteliaita taiteilijoita olivat mm. **Viljo Mäkinen**, **Okki Laine**, **Marjukka Paasivirta** ja **Kaisa Mertola**. **Artturi Numminen** tunnetaan mm. 30-luvun Matti ja Maija-aiheisista pariskuntaveistoksista pyykkipaljun äärellä. **Helmi Suova** taas on tunnettu vihreäkoristeisista esineistään.

Kysytyjä ovat myös **Wäinö Aalosen** vihreät seinälautaset neitokaisineen ja maljakot. Kupittaaan Saven hellyttävät eläinfiguriinit, kuten huikeasti kärsiään kohottavat norsut on mielletty onnea tuottavina esineinä. **Raili Suvanto** on yksi Kivimäen suosikkitaiteilija, joskin **Laila Zink** on hänen ehdoton ykkösensä..

Maininnanarvoinen on se laaja nukkien kaarti, jota tuotettiin käsinmaalattuina keraamisina ja puisina pienkoriste-esineinä. Usein taiteilijat merkitsivät signeerauksen keraamisiin teoksiin nimikirjaimin, joista Kivimäellä on tarkat luettelot.

Kivimäki tietää ja kertoo

Mistä näitä esineitä voi vielä saada? Kivimäki kertoo ahkerasti seuraavansa markkinatarjouksia, kirpputoreja ja huutokauppoja. Hän tietää tarkkaan, mitä vielä puuttuu. Kivimäki hyväksyy kokoelmaansa vain hyväkuntoiset valiot.

Jorma Kivimäki on kiinnostunut saamaan lisätietoja Kupittaaan Saven taiteilijoista ja työntekijöistä (valokuvia, piirustuksia yms.) Tietäväiset ovat tervetulleita kahville, puh. 044 7785807.

Keräily jatkuu, tavaraa kertyy – kunpa Kivimäki saisi aarteilleen haaveilemansa musealisen työssijan!

Aira Heinänen

Jorma Kivimäen kuva: Kari Uittomäki

Kupittaaan Savi-aiheiset kuvat:

Jorma Kivimäki

Kupittaaan Saven teekannut ovat 50-luvun alkupuolelta.

Laila Zinkin lautanen, 43 cm leveä, 50-luvulta.

Kupittaaan Saven tavaramerkiksi muodostui Artturi Nummisen suunnittelema Matti ja Maija, joita tehtiin koko yhtiön historian ajan.

Kupittaaan Saviteollisuuden 42 cm korkea maljakko.

